

De Pléiade

Dominique Soetaert

Al wie met Franse literatuur in aanraking komt, kan niet om de Pléiade heen. En dan hebben we het niet over de fantastische collectie klassiekers door Gallimard uitgegeven in de Bibliothèque de la Pléiade, maar wel over de groep van zeven leerlingen van het collège de Coqueret in Parijs die halverwege de zestiende eeuw de Franse literatuur een nieuwe weg deed inslaan.

Geeñthousiasmeerd door de eigenzinnige lessen van hun leraar Grieks, die hen ertoe aanspoorde niet de gebruikelijke samenvattingen te lezen maar zelf de oorspronkelijke teksten te bestuderen, richtten Pierre de Ronsard, Joachim du Bellay, Nicolas Denisot, Jacques Peletier du Mans, Rémy Belleau, Antoine de Baïf et Etienne Jodelle een dichtersgenootschap op dat zij aanvankelijk heel strijdvaardig 'La Brigade' noemden. Pierre de Ronsard veranderde die naam vervolgens in 'La Pléiade' (Zevengesternte), naar het gelijknamige sterrenbeeld én naar zeven Alexandrijnse dichters die zich in de 3de eeuw deze naam al toe-eigenden.

De kernideeën van de Pléiade staan samengevat in *Défense et illustration de la langue française* van de hand van Joachim Du Bellay, gepubliceerd in april 1549. De Franse taal moest volgens de Pléiade verdedigd worden tegen de humanisten (*défense*), die door een te beate bewondering van de Antieke schrijvers het Latijn tot de enige literatuurtaal wilden maken. Met hun werk wilden zij echter aantonen dat het wel degelijk mogelijk was poëzie te schrijven in het Frans die in kwaliteit niet onderdeed voor de grote klassieke voorbeelden. Daarvoor moest het Frans wel 'verrijkt' worden (*illustration*): qua woordenschat door ontleningen aan het Italiaans, aan verschillende Franse dialecten, aan het Latijn en aan het Grieks. Inhoudelijk moesten Griekse en Latijnse mythologische elementen opgenomen worden en stilistisch hoorden literaire genres ontleend te worden aan het Latijn en aan de Italiaanse renaissance. De ode, de hymne en vooral het sonnet deden zo hun intrede in de Franse poëzie.

Het belang van de Pléiade voor de Franse literatuur kan nauwelijks overschat worden. Nadat ze vakkundig hun middeleeuwse voorgangers in de vergeethoek drumden, verspreidden hun ideeën zich pijlsnel over het Franse hof en in Europa. Nieuwe genres als het sonnet deden dankzij hen overal hun intrede en zelf zorgden ze voor belangrijke literaire bijdrages in o.a. de liefdespoëzie, tragedie, komedie, pastorale en epische poëzie... De Pléiade was ook vernieuwend qua metrum, rijm en verzen. Hun theorieën over de functie en de natuur van poëzie tot slot kenden ook navolging.